

<https://helda.helsinki.fi>

Kuparikäärö (3QCopper)

Vanonen, Hanna Maria

Gaudeamus

2017

Vanonen , H M 2017 , Kuparikäärö (3QCopper) . julkaisussa M S Pajunen & R Sollamo (toim) , Kuolleenmeren kirjakääröt : kriittinen suomennosvalikoima . Gaudeamus , Helsinki , Sivut 465-469 .

<http://hdl.handle.net/10138/309722>

unspecified

publishedVersion

Downloaded from Helda, University of Helsinki institutional repository.

This is an electronic reprint of the original article.

This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Please cite the original version.

KUPARIKÄÄRÖ

(3QCopper)

Hanna Vanonen

Kuparikäärö löydettiin maaliskuussa 1952 pari kilometriä Qumranin raunioiden pohjoispuolelta, luolasta 3. Jo käärön nimi kertoo merkittävästä erosta muihin Qumranin kirjoituksiin nähden: *Kuparikäärön* teksti ei ole kirjoitettu nahalle tai papyrukselle vaan kolmelle metallilevyllä, jotka ovat lähes puhdasta kuparia. Ainoastaan millimetrin paksuiset levyt ovat kooltaan noin 30 x 80 cm. Jokaisella levyllä on neljä palstaa tekstiä. Myös *Kuparikäärön* sisältö on ainutlaatuinen Qumranin tekstien joukossa, sillä se on eräänlainen aarre-karta, luettelo piilotetusta kullasta, hopeasta ja muista arvoesineistä.

Kuparikäärön tutkimus pääsi vauhtiin vasta kymmenen vuotta sen löytämisen jälkeen. Käärö leikattiin auki ja luettiin neljä vuotta löytämisen jälkeen, mutta vasta 1962 siitä ilmestyi J. T. Milikin laatima ensimmäinen tieteellinen editio. Tällä välin oli kuitenkin käyty vilkasta keskustelua käärön sisällöstä – herättihän teksti mielenkiinnon mahdollisesti löydettävissä olevia aarteita kohtaan. Edelleenkin käydään väittelyä siitä, onko käärön kuvaama aarre historiallinen vai ei. Kaikkiaan tekstissä luetellaan kuusikymmentä erilaista kätköpaikkaa. Viimeisen palstan lopussa annetaan ymmärtää, että kätköjen luettelo olisi vain eräänlainen tiivistelmä jostakin toisesta kirjoituksesta, jossa aarteista ja niiden jaosta kerrotaan tarkemmin.

Kuparikäärön teksti muistuttaa tyyliltään enemmän Mišnan kuin Raamatun hepreaa. Se muodostaakin linkin myöhäisen Raamatun heprean ja varhaisen Mišnan heprean välille. Se sisältää useita korjauksia ja myös ilmeisiä virheitä, mikä hankaloittaa käärön kääntämistä ja tulkitsemista. Tekstin joukossa on kreikkalaisia kirjaimia sekä poikkeavia lukumääristä käytettyjä merkkejä. Käärö ajoitetaan noin vuosiin 25–75 jaa.

Kirjallisuutta

Baillet, Maurice (1962). *Les "petites grottes" de Qumrân. Exploration de la falaise, Les grottes 2Q, 3Q, 5Q, 6Q, 7Q à 10Q, Le rouleau de cuivre*. Discoveries in the Judaean Desert of Jordan III. Oxford: Clarendon Press.

Poffet, Jean-Michel et al. (2006). *Le rouleau de cuivre de la grotte 3 de Qumran (3Q15). Expertise, restauration, épigraphie*. Studies on the Texts of the Desert of Judah 55:1–2. Leiden: Brill.

Lefkovits, Judah K. (2000). *The Copper Scroll 3Q15. Re-Evaluation*. Leiden: Brill.

Wolters, Al (1994). History and the Copper Scroll. Teoksessa Michael O. Wise et al. (toim.): *Methods of Investigation of the Dead Sea Scrolls and the Khirbet Qumran Site. Present Realities and Future Prospects*. Annals of the New York Academy Sciences 722. New York: New York Academy of Sciences, 285–295.

3QCopper

I,1 Rauniossa, joka on Akorin laaksossa, **2** niiden askelmien alla, jotka vievät itään **3** neljäkymmenen puolen-tiilin-kyynärän¹ (päässä): hopeinen arkku ja sen astiat, **4** *seitsemäntoista*² talentin³ painoiset. KEN⁴

5 Hautamonumentissa, kolmannessa kerrostumassa: **6–7** *sata* kultaharkkoa.

Pylvässalin pihalla olevan suuren vesisäiliön pohjalla, sinetöitynä seinään, **8** vastapäätä ylintä oviaukkoa: yhdeksänsataa talenttia.

9 Kohlitin rauniokummulla: astiat uhraamiseen, pullot ja efodikasukat – **10** kaikki, mikä on pyhitetty – ja seitsemännen (vuoden)⁵ varasto ja toinen kymmenys, **11** (joka) on tullut käyttökelvottomaksi. Sen suuaukko on kanan reunoilta pohjoiseen, **12** kuusi kyynärää kylmältaan suuntaan. XAI

13 Manoksen kierreportaikossa, alhaalla vasemmalla **14** kolmen kyynärän korkeudella pohjasta: hopeaa neljäkymmentä **15** [tal]enttia.

II,1 Suolakuopassa, joka on askelmien alla: **2** *neljäkymmentäkaksi* talenttia. HN.

3 Vanhan mittaamistalon⁶ luolassa, kolmannella tasanteella: **4** kuusikymmentäviisi kultaharkkoa. ΘE

5 Puisten asumusten pihalla olevan kellarin keskellä on **6** vesisäiliö, jossa on astioita ja seitsemänkymmentä talenttia hopeaa.

7 Vesisäiliössä, joka on itäisen portin edessä, **8** viidentoista kyynärän päässä, on astioita. **9** Vesisäiliön kanavassa: kymmenen talenttia. ΔI

10 Vesisäiliössä, joka on itämuurin alla **11** kallionkielekkellä: kuusi hopeaharkkoa. **12** Sen sisäänkäynti on suuren kynnyksen alla.

13 Kohlitista itään sijaitsevan altaan **14** pohjoisnurkassa, kaivettuna neljän kyynärän (syvyyteen): *kaksikymmentäkaksi* talenttia.

III,1 Huoneen pih[a]ssa, eteläisen kulman alla **2–3** yhdeksän kyynärän (syvyydessä): uhraamiseen (tarvittavia) hopea- ja kulta-astioita – maljoja, pikareita, juomauhriastioita, **4** mitta-astioita – kaikkiaan kuusisataayhdeksän (kappaletta).

1. Mitan pituus jää epävarmaksi.

2. Kursivoin käännöksessäni luvut, jotka on alkuperäisessä tekstissä kirjoitettu poikkeavilla numeromerkeillä.

3. Vanhassa testamentissa yksi talentti on 35–40 kilogrammaa.

4. Tällaisia kreikkalaisten kirjainten yhdistelmiä on Kuparikäärön ensimmäisen levyn tekstin joukossa. Niiden alkuperä ja tarkoitus ovat hämärän peitossa. Muiden muassa on esitetty, että ne voisivat olla yleisten kreikkalaisten nimien alkukirjaimia.

5. Seitsemäs vuosi tarkoittaa sapattivuotta. Ks. 3. Moos 25:2–5.

6. Heprean sana *mdh* voidaan tulkita useammalla eri tavalla. Heprealaisessa Raamatussa se tarkoittaa yleensä ”mittaa” tai ”mittaamista”. ”Mittaamistalo” merkitsee todennäköisesti taloa, jossa kerättiin ja mitattiin veroja. Toisaalta *mdh*-sanana merkitys voi olla myös ”vaate”, minkä vuoksi jotkut kääntäjät ovat ajatelleet tässä tarkoitettavan esimerkiksi pyykkärin taloa.

5 Toisen itäisen kulman alla **6** kaivettuna kuudentoista kyynärän (syvyyteen): hopeaa **7** *neljäkymmentä* kk¹. TP

8 Kuopassa, Milhamista pohjoiseen: **9** astioita uhraamiseen ja vaatteita. Sen sisäänkäynti on **10** läntisen kulman alla.

11 Haudassa, joka on Milhamista koilliseen, **12** kolme kyynärää lautojen alla: **13** *kymmenen* kk.

IV,1 Suuressa vesisäiliössä, joka on [K]ohlitin [pohjois]puolella, pilarin **2** pohjoispuolella: *neljätoista* kk. ΣK

3 Kanavan sisäänkäynnillä altaalle mentäessä, **4** (siitä) neljäntoista kyynärän päässä: hopeaa **5** *viisikymmentäviisi* kk.

6 Kahden onkalon välissä Akorin laaksossa, **7** niiden keskellä, kaivettuna kolmen kyynärän (syvyyteen): **8** kaksi pataa täynnä hopeaa.

9 Maakuopassa, joka on Aslan reunoilla: **10** hopeaa kaksisataa kk.

11 Itäisessä kuopassa, joka on Kohlitin pohjoispuolella: **12** seitsemänkymmentä kk hopeaa.

13 Kummulla, joka on Sekakan laaksossa, kaivettuna **14** kyynärän (syvyyteen): *kaksitoista* kk hopeaa.

V,1 Sen vesikanavan päässä, joka on Sekakan luoteispuolella, **2** suuren kiven alla **3** kaivettuna kolmen kyynärän (syvyyteen): **4** *seitsemän* kk hopeaa.

5–6 Halkeamassa, joka on Sekakassa, Salomon vesisäiliöstä itään: astioita **7** uhraamiseen ja luettelo niistä niiden vieressä.

8 Salomon kanavan yläpuolelle, **9** kuusikymmentä kyynärää suuren multakokkareen suuntaan **10** kaivettuna kolmen kyynärän (syvyyteen): **11** *kaksikymmentäkolme* kk hopeaa.

12 Haudassa, joka on Ha-Kippan jokilaaksossa **13** tultaessa Jerikosta Sekakaan, **14** kaivettuna seitsemän kyynärän (syvyyteen): *kolmekymmentäkaksi* kk.

VI,1 Pylvään luolassa, jossa on kaksi **2** aukkoa itään päin, **3** pohjoisessa sisäänkäynnissä, kaivettuna **4** kolmen kyynärän (syvyyteen) on ruukku. **5** Sen sisällä on kirja, jonka alla: **6** *neljäkymmentäkaksi* kk.

7 Luolassa, jonka alusta on **8** multainen, itäisellä **9** oviaukolla, kaivettuna sisäänkäyntiin **10** yhdeksän kyynärän (syvyyteen): *kaksikymmentäyksi* kk.

11 Kuningattaren hautakammiossa, **12** läntisessä sivussa kaivettuna **13** kahdentoista kyynärän (syvyyteen): *kaksikymmentäseitsemän* kk.

14 Kummulla, joka on ylipapin kahluupaikalla, **VII, 1** kaivettuna [idässä/lännessä] **2** yhdeksän [kyynär]än (syvyyteen): [...] *kaksikymmentäkaksi* kk.

1. Tekstissä usein esiintyvän lyhenteen kk merkityksestä on esitetty erilaisia näkemyksiä. Joidenkin tutkijoiden mielestä se on lyhenne heprean ”talentti”-sanalle, koska lyhenteen kirjaimet ovat samat kuin talentti-sanankaksi ensimmäistä kirjainta. Tätä tulkintaa on kuitenkin kritisoitu: mikäli lyhenne viittaisi talenttiin, mainittujen aarteiden kokonaisarvosta tulisi suorastaan käsittämättömän suuri. Toiset tutkijat ovatkin kallistuneet sille kannalle, että kirjaimet olisivat lyhenne karsh-nimisestä persialaisesta painomitasta, joka vastaa kymmentä sekeliä. Vanhassa testamentissa sekeli on 10–16 grammaa. Lyhenteen kk jälkeen mainitaan toisinaan hopea (ks. esim. IV,12). Kyseessä on siis ilmeisesti hopeamitta.

3 Kanavassa, joka koko[aa vedet] 4–5 neljältä suun[nalta] vesisäiliöön [Jerikon pohjoispuolelle, pit]kästä [sivusta] 6 kahdenkymmenen neljän kyynärän välimatkan (päässä): 7 neljäsataa kk.

8 Luolassa, joka on Ha-Qotsin talon kylmäaltaan vieressä, 9 kaivettuna kuuden kyynärän (syvyyteen): 10 kuusi hopeaharkkoa.

11–12 Doqissa, kuivatuspaikan itäisen kulman alla, kaivettuna seitsemän kyynärän (syvyyteen): 13 kaksikymmentäkaksi kk.

14 Vesivaraston suulla, joka on Ha-Kozibassa, 15 kaivettuna kolme kyynärää muurin suuntaan: 16 *kahdeksankymmentä* kk, kultaa kaksi talenttia.

VIII,1 Kanavassa, joka on varastotalolle (johtavan) itäisen tien varressa, 2 Ahijahista itään: 3 astioita uhraamiseen ja kirjoja. Älä riko niitä!

4 Uloimmassa laaksossa on kirjoitus kaiverrettuna 5 kiveen. Kaivettuna sen alle seitsemäntoista kyynärän (syvyyteen): 6 hopeaa 7 ja kultaa *seitsemäntoista* kk.

8 Kivipatsaalla, joka on Kidronin solan suulla, 9 kaivettuna kolmen kyynärän (syvyyteen): *seitsemän* kk.

10–11 Ha-Savesta katsottuna länteen sijaitsevan sänkipellon etelä(päässä), hautaholvissa,¹ joka 12 avautuu pohjoiseen, kaivettuna 13 kahdenkymmenen neljän kyynärän (syvyyteen): *kuusikymmentäkuusi* kk.

14 Kastellussa maassa, joka on Ha-Savessa, hautaholvissa, kaivettuna 15 yhdentoista kyynärän (syvyyteen): 16 hopeaa *seitsemänkymmentä* kk.

IX,1 Natofin laidalla olevan kyyhkyslakan reunasta mitattuna 2 kolmen[tois]ta kyynärän (päässä), kahdessa kallionkolossa: seitsemän 3 harkkoa, neljä kolikkoa.

4 Toisella maapalstalla hautaholvissa, joka avautuu 5 itään, kaivettuna kahdeksan ja puolen kyynärän (syvyyteen): 6 *kaksikymmentäkolme ja puoli* kk.

7 Horonin hautaholveissa, jotka avautuvat etelään päin, 8 kanavassa kaivettuna kuudentoista kyynärän (syvyyteen): 9 kaksikymmentäkaksi kk.

10 Ojassa: paljon uhrihopeita.

11 Vesiputouksessa, lähellä putken kaarta, 12 putouksen leveällä suulla kaivettuna seitsemän kyynärän (syvyyteen): 13 *yhdeksän* kk.

14 Kuopassa, joka on pohjoisessa Bet-Tamarin solan suulla 15 Ger-Pelan kalliolla; 16 kaikki, mitä siellä on, on pyhitetty.

17 Kyyhkyslakassa, joka on Masadonassa, [... aluee]lla [...]

X,1 Etelässä, toiseksi ylimmässä huoneessa, laskeuduttaessa 2 ylhäältä: *yhdeksän* kk.

3 Kalkkikivisessä vesisäiliössä, jonka kanava saa veden 4 suuresta virrasta, sen pohjalla: *kaksitoista* kk.

5 Bet ha-Keremissä sijaitsevassa vesisäiliössä, tullessasi 6 vasemmalle, kymmenen kyynärän (syvyydessä): 7 kuusikymmentäkaksi talenttia hopeaa.

1. Sana voi merkitä esimerkiksi ”kellaria”, ”holvia” tai ”hautaluolaa”. Se esiintyy myös riveillä VIII,14, IX,4,7 ja X,8. On vaikea tietää, mitä tämä sana kussakin asiayhteydessä tarkasti ottaen merkitsee. Selvää lienee, että kyseessä on jonkinlainen maanalainen rakennelma.

8 Ekin laakson vesialtaan lähteellä olevassa hautaholvissa, 9 jonka ovi-
aukko on musta kivi kahden kyynärän (syvyydessä): 10 kolmesataa talenttia 11
kultaa ja kaksikymmentä sovitustastiaa.

12 Absalomien muistomerkin alla, länsipuolella, 13 kaivettuna kahdentoista
kyynärän (syvyyteen): 14 kahdeksankymmentä kk.

15 Siloan vesien lähteellä,¹ 16 vesialtaan alla: *seitsemäntoista* kk.

17 Sadokin puutarhan neljässä **XI,1** kulmassa: kultaa, astioita uhraamiseen
ja luettelo niiden vieressä.

2 Pylväskäytävän eteläisen kulman alla 3 Sadokin haudassa, syvennyksen
pilarin alla: 4 astioita uhraamiseen *swḥ*, uhraamiseen *snh*² ja luettelo niiden
vieressä.

5 Kallion huipun läntisellä kielekkeellä, 6 Sadokin puutarhaa vastapäätä,
reunalla olevan suuren laatan alla: 7 se on pyhitetty.³

8 Haudassa, joka on pylväskäytävän⁴ alla: *neljäkymmentä* kk.

9 Tavallisten ihmisten haudassa, joka on Jerikon puhtaudessa⁵, 10 on set-
ristä tehtyjä astioita uhraamiseen *swḥ* 11 ja luettelo niiden vieressä.

12–13 Vesisäiliöiden talossa, pienimmän vesisäiliön sisäänkäynnissä: 14
astioita uhraamiseen, [a]loeta ja piikkipensasta uhraamiseen 15 sekä luettelo
niiden vieressä.

16 Lätisen haudan terass[in] sisäänkäynnissä on 17 lu[olan] yläpuolella
putki: hope[aa] yhdeksänsataa kk, **XII,1** kultaa *viisi* kk. Kuusikymmentä
talenttia on sen läntisessä sisäänkäynnissä, 2 mustan kiven alla: öljyastioita.
Hautaluolan kynnyksen alla: 3 *neljäkymmentäkaksi* talenttia.

4 Garissim-vuorella, sen portaan alla, joka on ylemmässä kuopassa: 5 yksi
arkku kaikkein astioineen ja *kuusikymmentä* kk hopeaa.

6 Bet-Šeamin lähteen suulla: hopeisia astioita ja kultaisia astioita, 7 jotka
on pyhitetty, sekä hopeaa kaikkiaan kuusisataa talenttia.

8 Suuressa putkessa⁶, joka on Bezekissä: Bezekin talon astiat: 9 koko paino
seitsemänkymmentäyksi talenttia ja kaksikymmentä minaa⁷.

10 Kuopassa, joka sijaitsee Kohlitin pohjoispuolella, sen pohjoisella ovi-
aukolla 11 ja haudoissa sen suulla: tämän kirjoituksen kopio 12 ja selvitys sekä
heidän osuutensa ja erittely 13 esine esi[ne]eltä.

1. Sanan kirjaimet ovat erityisen huonosti tulkittavissa.

2. Sanojen *swḥ* ja *snh* merkitys on tuntematon.

3. Rivin lopussa on joitakin kirjaimia, jotka on poistettu käsikirjoituksesta raaputtamalla.

4. Yksi sanan konsonanteista on hankala tulkita, ja siksi käänös jää epävarmaksi.

5. Heparalainen sana on huonosti näkyvissä, ja sen merkitys jää epäselväksi.

6. Tarkoittaa mahdollisesti jonkinlaista viemäriputkea, ränniä, kanavaa tai katuojaa.

7. Vanhassa testamentissa yksi mina on 550–960 grammaa.